

מדרכי ואסתר שנתחייבו כליה ח"ו. קריאת המגילה שהיא כאמור השרשת האמונה, כמאמר רבותה"ק זי"ע שבאמונה פשוטה אפשר לשנות את הטבע. וכמ"ש מרן הס"ק מלעכוויץ זי"ע דכאשר יהודי קובע בלבו ומברך בפיו שהכל נהיה בדברו הר"ז סגולה להמתקת הדינים. ומרן ביסוה"ע זי"ע אמר שפורים הוא מלשון מפרר ומטיל לים, ע"י שמחת פורים מפררים את כל הדינים. וזה גם ענין משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, כידוע שאהבת חברים פנימית היא ענין סגולי להמתקת הדינים. וכן ענין סעודת פורים משפחה ומשפחה, כמאמר הרה"ק ר' זושא זי"ע עה"פ (שמות כד) ויחוו את האלקים ויאכלו וישתו, אם ח"ו מתעוררים דינים כמרומז בשם אלקים, העצה היא ויאכלו וישתו, תברים לדעה ביחד ממתיקים את כל הדינים.

הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, שיתגלה האורה והשמחה הששון והיקר, שנכלל בזה מאור התורה ושמחת החג, ולמול ערלת הלב, ויקר זה תפילין התפארות דקדושה, היינו הרגשת תענוג ותפארת. וההתחלה היתה בזעקה גדולה ומרה של מרדכי, ותפלת אסתר א' א' למה עזבתני, שגם בעמדה בבית הצלמים ונסתלקה הימנה שכינה, ידעה שהקב"ה הוא תמיד עם איש יהודי כאב רחמן, רק מסתיר את עצמו כי רוצה שיחפשו אותו. וכיון שזעקה א' א' למה עזבתני מיד נשאה חן בעיני המלך, והרים כדונג נמסו. וזו עבודת היום הק' הזה, להסיר כל ההסתרים ולילה כיום יאיר.

שיוכל לצאת ממנה והכל ישאר כמו שהיה, אלא אדרבה זוהי אחת מדרכי ה' הנסתרים, שרק על ידי זה יוכל להתרומם לדרגות שבשום אופן לא היה יכול להגיע עדיהם בלי מצב זה, ושפלותו זוהי הגבהתו. וכמו בימים ההם שהשיגו את הכת לעקור הסט"א וכת דיליה ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, וכן זכו לעשה טוב לעילא מכל דרגין, לקימו וקבלו בחינת קבלת התורה, שאחרי תשע מאות שנה מקבלת התורה לא הגיעו עדיין לדרגה גבוהה כזאת של הדר קבלה ברצון כבימי אחשוורוש. וזה גודל קדושת היום, איך שיהודי נמצא, באיזה שפל המצב שהוא נמצא ובכל מצבי הסתר שנמצא, מכח קדושת היום יכול להתרומם מבירא עמיקתא לאיגרא רמא. וכמקובל מרבותינו הקדושים זי"ע שכל הפושט יד נותנים לו ביום זה הכוונה גם לענינים רוחניים. והדרך לזה היא על ידי המצוות המעשיות של היום משתה ושמחה וכו', שעל פי המובא בזהר הק' ובספה"ק אפשר להשיג בפורים על ידי משתה ושמחה מה שמשגיגים ביום הכפורים על ידי החמשה ענויים.

ובמצות היום קריאת המגילה כלולה קביעת האמונה הטהורה בהשגחתו ית' בהשתלשלות הנס, ולהאמין כי ישראל הם למעלה מן הטבע, ואם זוכים הטבע פועל למעלה מן הטבע, כמו שהיה בנס פורים. וזה גם ענין המשתה והשמחה, השרשת האמונה כי אין מעצור בידו להושיע.

ועוד יש במצוות היום, שכולן עצות להמתקת הדינים בעת גזירה רעה מן השמים כמו שהיה בימי

פורים חג הבטחון

היהודים ביום אחד בשבע ועשרים ומאה מדינה מנער ועד זקן טף ונשים היא גזירה אשר כמוה לא נהיתה, וכן מה שנכתב ונחתם בטבעת המלך כמוהו לא נהיתה. וכמ"כ הישועה היתה ישועה אשר כמוה לא

א.

כל עצמו של נס פורים הוא בבחי' שכמוהו לא נהיתה. הגזירה להשמיד להרוג ולאבד את כל

דתו להמית, ולגס למעלה מן הטבע הרי אינם ראויים אחרי שהשתתוו לצלם ונהגו מסעודתו של אחשורוש, וא"כ ע"פ תורה אין לה ללכת אל המלך לחנם. ואמר מרדכי להשיב לה ע"ז רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, שהיה ברור לו שכך יהיה, ואת ובית אביך תאבדו. ולכאור' מדוע מגיע לה שאת ובית אביך תאבדו. אלא שמרדכי סבר שהיא טועה בכל המשמעות של בטחון, כי מה מקום יש לכל החשבונות הטבעיים שאת אומרת שאין סיכויים ע"פ טבע, רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, ליהודי יש רוח והצלה ממקום אחר ומאי נפק"מ לו מהטבעיות. וכמש"כ הרמב"ן (בספר אמונה ובטחון פ"א עה"פ תהלים לז) בטח בה' ועשה טוב, הקדים בטח בה' לעשה טוב, אע"פ שאין בידך מעשים ותדע בעצמך שאתה רשע עם כל זה בטח בה' כי הוא בעל הרחמים ורחמך. היינו שיהודי צריך להאמין ולבטוח בה' אפילו אם עדיין אינו עושה טוב ואפילו שהוא רשע גמור, ואם הוא בוטח בה' לבטח ירחמנו השי"ת. וא"כ הרי ע"פ תורה מחוייבת את למסור נפשך ללכת אל המלך.

ומדה זו של בטחון נקראת ממקום אחר. כי הקב"ה נתן שתי דרכים הכלולות במאה"כ אנכי ה' אלקיך. אנכי ה', היא האמונה בהנהגת השי"ת ע"פ הסדר. אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, היא הנהגה שלמעלה מן הסדר, כמו במצרים שישאל היו משוקעים במ"ט שערי טומאה ובמצב הזה קרא להם הקב"ה בני בכורי ישראל. ובכח הבטחון ממשיכים הנהגה שלמעלה מן הסדר ממקום אחר, שאפילו כשהם משוקעים במ"ט שערי טומאה אם שמים מבטחם בהשי"ת הריהם בני בכורי ישראל, כי אנכי ה' אלקיך, השי"ת הוא האלקים שלך בכל המצבים. וזה בכלל האמונה שיהודי מחוייב להאמין שיש רוח והצלה ליהודים ממקום אחר, אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי וע"פ הסדר לא מגיע לו כלל רוח והצלה, אבל הואיל ובי בטח ששם מבטחו על השי"ת, זה גופא ממשיך לו ישועה.

וכשמעיה זאת אסתר שינתה דעתה ואמרה ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי

נהיתה, עד אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, שבפעמים אחרות נושעו ישראל רק בזה שניצלו מאויביהם, אך ישועה כזאת אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם כמוהו לא נהיתה. והיתה או קבלת התורה מתודשת בדרגה שכמוה לא נהיתה, שקימו וקבלו היהודים עליהם וכמאחז"ל שהדר קבלוה ברצון, שקיימו עליהם באהבה מה שקבלו כבר, שכמוהו לא נהיתה להגיע מתכלית השפלות למדרגה עילאה כזו. וגם במדרגות העליונות של סדר השתלשלות האור איתא מהאר"י הק' שיש בענין נס פורים בחי' הארה אשר מעולם לא נהיה כמוהו. ובספה"ק הפליגו בערך הנס שהיו אז גילויים נשגבים יותר מאשר בקבלת התורה. והרה"ק מרוז"ן זי"ע אמר על הא דאיתא בתקו"ז דיום כפורים הוא יום כפורים, דהא קטן נתלה בגדול ומשמע שמדרגת פורים גדולה יותר מיום הכפורים. והטעם כי יום הכיפורים מכפר רק לשבים, ובפורים יש כפרה אפילו לשאינם שבים, שכל הפושט יד נותנים לו. וע"פ דבה"ק מתבאר מש"כ הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקו"ניץ זי"ע בספרו דעת משה (דרושים לחנוכה) בשם הרה"ק מברדיצ'ב זי"ע, שלפעמים נחתם הגז"ר לטובה ביום הכיפורים, ויש שדוחים זאת לחנוכה שהוא עת רצון מיוחד, ויש פעמים שדוחים עד פורים שאז הוא הגמר חתימה טובה. הטעם בזה כיון שרק בפורים יש בחי' כל הפושט יד נותנים לו אפילו לשאינם שבים, ע"כ דוחים את הגמח"ט לפורים. ונמצא שבפורים יש גילויים עליונים שאין כמותם בכל השנה, שאחרי הימים הנוראים וחנוכה עדיין יש להמתין לפורים שבו מתעוררת בחי' כל הפושט יד נותנים לו.

ובי' הענין בכח מה המשיכו את נס פורים שכמוהו לא נהיתה, ומהו גודל ענינו של יום. יש לבאר ע"פ הנאמר במגלה שאמר מרדכי להשיב אל אסתר רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר. וזו היתה תשובה לדברי אסתר שטענה כל עבדי המלך וכו' יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית. דעת אסתר היתה שבאופן טבעי אין כאן שום דרך להביא רוח והצלה כי כל אשר יבוא אל המלך אחת

אבדתי, כי שמעה הילוך מחשבה חדש שבכת הבטחון להמשיך ישועה אע"פ שאינו הגון ואינו כדאי, אם כי נהנו מסעודת אחשורוש והשתחוו לצלם אבל רוח והצלה יעמוד להם ממקום אחר. וכשאמרה וכאשר אבדתי אבדתי לא אמרה זאת בניגון עצוב של יאוש ואבדון, אלא כמש"כ המפרשים כלומר אסכן עצמי, שהלכה בשמחה למסור נפשה ולהקריב עוה"ז ועוה"ב מתוך בטחון גמור בהשי"ת שלבטח ישלח את הישועה.

דהנה במדת הבטחון יש כמה מדרגות. ע"ד שביארנו בענין האמונה, שיש אמונת המת ויש אמונת הלב, ויש למעלה מהם דרגת אמונת האברים. וכפי שרואים דגם אצל מי שיש לו אמונה בהירה כאשר תתנפל עליו חיה רעה וכדו' הריהו מתבהל ומתפתח, ואף שמאמין כי לא יכול לקרות לו נזק בלי השגחה עליונה האמונה עדיין לא חדרה באברים שלו והם מתבהלים ומתפתחים. ואמונה שלמה היא אמונת המת ואמונת הלב ועד שהאמונה חדורה גם באברים. וכן הוא במדת הבטחון, יש בטחון במח ובטחון בלב, ויש בטחון באברים שכל אבריו חדורים בהרגשת הבטחון, כהרגשתו השלמה של ילד שאביו עומד לצדו שאינו מתירא משום דבר. ודרגת הבטחון הגמור היא כאשר הבטחון חדור גם באברים. כמו שמצינו בקריעת ים סוף שאמר הקב"ה למשה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, היינו שצריכים כאן מסירות נפש של כלל ישראל שיכנסו אל הים בבטחון גמור בהשי"ת בבחי' בטחון באברים עד כדי מסי"ג. כמו שנחשון בן עמינדב קפץ אל תוך הים, שלא נכנס על מנת להטבע אלא בבטחון גמור בישועת ה'. וכאשר הגיעו למדרגה שהבטחון היה חדור בהם בכל האברים או נבקע הים לפנייהם ויהפוך ליבשה. כאשר יש ליהודי בטחון גמור וברור אז הים ראה וינס, כל הדברים הקשים כקריעת ים סוף נבקעים לפניו.

ומרומו ענין זה בפסוק (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים וגו' אין עוד. וידעת היום הוא במח, שידיעה היא במח הדעת. והשבות אל לבבך, כמו שאמר מרן הק' מקוברין

זי"ע על לשון הרמ"א בריש השו"ע כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול עומד עליו ורואה במעשיו מיד יגיע אליו היראה וכו', שלא נאמר ישים בדעתו אלא אל לבו, כי לא די בכך שמבין במח אלא צריך לקיים והשבות אל לבבך. כי ה' הוא האלקים אין עוד, מרומו לאמונת האברים, להרגיש בכל מהותו שאין עוד מלבדו, שאין שום כח בעולם זולתו ית', שהבורא ית"ש הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים. וכן הוא בענין הבטחון שכאשר יהודי מגיע לבטחון גמור גם באברים אז גם הים יכול להבקע לפניו. וזה שאמר מרדכי לאסתר רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, ולמשמע דבריו אמרה וכאשר אבדתי אבדתי, לא מתוך יאוש, אלא מתוך קבלת הדרך החדשה ששמעה בענין הבטחון, ובשביל בטחון גמור צריכים להתמסרות מלאה בגו"נ בשמחה ובבטחון גמור בהשי"ת, כאשר אבדתי אבדתי, להיות מוכן לאבד עוה"ז ועוה"ב על סמך הבטחון. ובכת זה המשיכו את הישועה.

וכן מצינו בחז"ל (ברכות י.) שכאשר בא ישעיהו הנביא אל חזקיה המלך ואמר לו צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה מפני שלא נשא אשה, ענה לו חזקיהו, בן אמוץ כלה נבואתך וצא כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים. אבי אבא הכוונה לדוד המלך שאמר (תהלים כה) אלקי בך בטחתי אל אבושה, שהוא המשיך את מדת הבטחון. כמאחז"ל במדרש (שוח"ט תהלים לא) אמר דוד הואיל וכך הוא הבטחון שכל הבוטח בך אתה מצילו בך אני בוטח. וכמו שרואים בספר תהלים פעמים רבות את ענין הבטחון, שאלקי בך בטחתי וא"כ לא יתכן שאבושה, כמ' להודיע שכל קוץ לא יבושו ולא יכלמו לנצח. וזה אמר חזקיה לישעיהו הנביא, כך מקובלני מבית אבי אבא אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל יתיאש מן הרחמים. וכמו שאמר מרן הס"ק מסלונים זי"ע פ"א בעת שהגיע אליו מברק על אחד שהיה חולה מסוכן מאד קרוב למיתה מתיים רח"ל. ופתח ספר תהלים ונפתח בפרק ע"א בך ה' חסיתי. ואמר, עין א', אפילו כאשר